

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

1. Vtrum panis, & uinum sint materia huius sacramenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

quod fuit figura passionis Christi, qui propter innocentiam dicitur agnus: quantum uero ad effectum, quia per sanguinem agni paschalis protecti sunt filii Israel a deuastante angelo, & educti de aegyptiaca seruitute, & quantum ad hoc ponitur propria figura huius sacri agnus paschalis: quia in omnia ipsum representat, & per haec patet ratio ad obiectionem.

QVAESTIO LXXIII.

De materia eucharistiae quantum ad speciem, in octo articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de materia huius sacramenti. Et primo, de specie materiae. secundo, de conuersione panis & uini in corpus Christi. tertio, de modo existendi corporis Christi in hoc sacro. quarto, de accidentibus panis & uini, quae in hoc sacro remanent. Circa primum quaeruntur octo.

- ¶ Primo, Vtrum panis & uinum sint materia huius sacramenti.
- ¶ Secundo, Vtrum ad materiam huius sacramenti, requiratur determinata quantitas.
- ¶ Tertio, Vtrum materia huius sacramenti sit panis triticeus.
- ¶ Quarto, Vtrum sit panis azymus, uel fermentatus.
- ¶ Quinto, Vtrum materia sacri sit uinum de uite.
- ¶ Sexto, Vtrum sit admiscenda aqua.
- ¶ Septimo, Vtrum aqua sit de necessitate huius sacri.
- ¶ Octauo, de quantitate aquae, quae apponitur.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum materia huius sacramenti sit panis & uinum.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur quod materia huius sacramenti non sit panis & uinum. hoc enim sacramentum perfectius debet representare passionem Christi, quam sacramenta ueteris legis: sed carnes animalium, quae erant materiae sacramentorum ueteris legis, expressius representant passionem Christi, quam panis & uinum. ergo materia huius sacramenti magis debet esse carnes animalium, quam panis & uinum.

Respon. Dicendum, quod circa materiam huius sacramenti aliqui multipliciter errauerunt: quidam enim, qui dicuntur Artotyritae (ut Aug. dicit in lib. de haeresibus) offerunt panem & caecum in hoc sacramento, dicentes, a primis hominibus oblationes defruentibus terrae, & ouium suis celebratas. Alij uero, scilicet Cataphrygae, & Pezuziani, de infantis sanguine, quem de toto eius

Alexandro dicitur in libro de sententia...

Lib. de haeresibus...

206.

A corpore minutis punctationum uulneribus extorquent, quasi eucharistiam suam conficere perhibentur, miscentes eum farinae, panemque indetascientes. quidam uero, qui dicuntur aquarij, aquam solam sub specie sobrietatis in hoc sacramento offerunt. Omnes autem hi errores & similes excluduntur per hoc, quod Christus hoc sacramentum sub specie panis & uini instituit, ut patet Matth. 26. uin de panis, & uinum sunt materia conueniens huiusmodi sacramenti: & hoc rationabiliter. primo quidem, quantum ad usum huius sacramenti, qui est manducatio. sicut enim aqua assumitur in sacramento baptismi ad usum spiritualis ablutionis, quia corporalis ablutio communiter fit in aqua, ita panis & uinum, quibus communiter homines reficiuntur, assumuntur in hoc sacramento ad usum spiritualis manducationis. Secundo, quantum ad passionem Christi, in qua sanguis est a corpore separatus: & ideo in hoc sacramento, quod est memoriale dominicae passionis, seorsum sumitur panis, ut sacramentum corporis, & uinum, ut sacramentum sanguinis. Tertio, quantum ad effectum consideratum in unoquoque sumendum: quia ut Ambrosius dicit super epistolam ad Cor. hoc sacramentum ualet ad nutritionem animae & corporis, & ideo corpus Christi sub specie panis pro salute corporis, sanguis uero sub specie uini pro salute animae offeruntur, sicut dicitur Leu. 17. quod anima carnis in sanguine est. Quarto, quantum ad effectum respectu totius ecclesiae, quae constituitur ex diuersis fidelibus, sicut panis conficitur ex diuersis granis, & uinum fluit ex diuersis uuis, ut dicitur gl. sup. illud prima Cor. 10. Multi unum corpus sumus, &c.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod licet carnes animalium occisorum expressius representent Christi passionem: tamen minus competunt ad communem usum huius sacramenti, & ad ecclesiasticam unitatem significandam.

AD SECUNDVM dicendum, quod licet non in omnibus terris nascatur triticum uel uinum: tamen de facili, ad omnes terras deferri potest, quantum sufficit ad usum huius sacramenti: nec propter defectum alterius est, unum tamen sine altero consecrandum: quia non esset perfectum sacramentum.

AD TERTIUM dicendum, quod uinum in modica quantitate sumptum, non potest multum agrotanti nocere: & tamen si nocuum timentur, non est necesse quod omnes accipientes corpus Christi, etiam accipiant sanguinem, ut infra dicitur.

ARTICVLVS II.

Vtrum requiratur determinata quantitas panis et uini ad materiam huius sacramenti.

AD SECUNDVM sic proceditur. Videtur quod requiratur determinata quantitas panis & uini ad materiam huius sacramenti. effectus enim gratiae non sunt minus ordinati, quam effectus naturae: sed sicut dicitur in 2. de Anima, omnium naturae constantium, positus est terminus & ratio magnitudinis & augmenti. ergo multo magis in hoc sacramento (quod dicitur

Tertia S. Thomae.

Super Questionis 74. Art. secundum.

IN 2. art. aduerte, quod aliud est illud quod de determinata quantitate materiae, & aliud de praesentia eiusdem. in littera siquidem dicitur non esse determinatam quantitatem, sed non dicitur similiter de praesentia. Et hoc pro ratione dictum fit, ut non putetur idem, aut simile iudicium de praesentia, & de quantitate: nam in utraque forma eucharistiae mentio fit

G G

ad Cor. si fuerit illud, hoc uocatur nouum testamentum est, 105.

Id habet Be dam in hunc locum ex Augustino. 3.

Q. 30. art. 12.

4. dist. 11. q. 2. ar. 1. q. 3.

Lib. 2. de anima, text. 41. to. 2.